

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д-Р ЕЛЕНА ШИПКОВЕНСКА, ДМ

ОТНОСНО: КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ”, В ОБЛАСТ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 7 "ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ", ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.4 „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ” И НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ”

Конкурсът за доцент по научната специалност „Управление на здравните грижи” е обявен в ДВ, бр. 43 от 31.05.2019 г. от Факултет "Обществено здравеопазване", Медицински университет, Варна за нуждите на катедра "Здравни грижи", УС "Медицинска сестра".

На основание Заповед № Р-109-235/ 26.07.2019 г. на Ректора на МУ-Варна, съм определена за външен член на Научното жури за избор на доцент.

В конкурса участва един кандидат - **Анна Петрова Георгиева, доктор - асистент** в Катедра "Здравни грижи" Факултет "Обществено здравеопазване", Медицински университет - Варна;

ХАРАКТЕРИСТИКА НА КАНДИДАТА

Ас. Анна Георгиева завършва Полувисш медицински институт "Д-р Ненчо Николаев" - Варна, през 1991 година и получава специалност "Медицинска сестра".

Започва работа като медицинска сестра в неврологично отделение в Обединена работническа болница - гр.Варна.

От 1992 -1998 г. е медицинска сестра в неврологично отделение в Общинска болница в Аспарухово, гр.Варна.

От 1998 - 2006 г. е медицинска сестра в Клиника по неврохирургия в МБАЛ "Св.Анна" гр.Варна.

От 2006 - 2007 год. е старша медицинска сестра в Отделение по вътрешни болести в МБАЛ "Св.Анна" гр.Варна.

От 2007 до сега е преподавател, а след това асистент във ФОЗ, Медицински университет – Варна, Катедра „Здравни грижи”.

От 2005г е бакалавър по Здравни грижи.

От 2007 г. е магистър по "Управление на здравните грижи".

През 2014 г. е получила специалност "Медицинска сестра за социални дейности".

От 2012 г. е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка към ФОЗ - Варна и през 2016 г. успешно защитава дисертация на тема „Възможности за оптимизиране участието на медицинската сестра в процеса на информирано съгласие на пациента" и става доктор.

В авторската справка ас. А.Георгиева е отбелязала 53 форми на продължаващо обучение.

Посочила е 2 езика за комуникация - руски и английски.

Тя е член на Съюза на учените в България, БАПЗГ, Българското научно дружество по обществено здраве, Българската асоциация по обществено здраве, ЕУРНА и др.

НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Публикации

- Представена е 1 публикация в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация;
- Представени са 25 публикации и доклади, отпечатани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове /включени в Национален референтен списък на НАЦИД/.
- Представени са 29 публикации и доклади извън участващите в доказателствения материал за покриване на минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“. От тях:
 - Пълнотекстови публикации в български научни списания с ISSN– 10 броя;
 - Пълнотекстови публикации в научни сборници в България с ISSN и IBSN – 13 броя;
 - Пълнотекстови публикации в научни списания в чужбина с ISSN – 1 брой;
 - Пълнотекстови публикации в научни сборници в чужбина не съдържащи ISSN и IBSN – 5 броя.

Представените за рецензиране статии в български списания са отпечатани в сп. "Здравни грижи", „Обща медицина“, "Здравна икономика и мениджмънт", "Scripta Scientifica Salutis Publicae, Medical University of Varna" и др.

2. Монографичният труд на асистент Георгиева «Дългосрочните грижи – възможност за иновативни сестрински практики» /248 страници /, представлява опит за цялостно изследване на възможността за прилагане и нормативно уреждане на иновативни сестрински практики, създаващи възможност за автономна дейност на медицинската сестра при оказване на дългосрочни грижи. Въз основа на анализа на нормативната уредба у нас, на изводите от проведеното емпирично проучване и на анализа на съществуващите учебни програми на специалностите за медицински сестри е доказано, че за оказването на

всеобхватни, навременни, качествени и ефективни дългосрочни грижи е необходима специализирана професионална компетентност, чрез обучение по специалността „Медицинска сестра за социални дейности“. Разработени са предложения за актуализация и допълнение на учебната програма. Авторката предлага *Модел на Център за дългосрочни здравни грижи*, адаптиран по С. Тончева.

3. Дисертационният труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор" е задълбочено проучване на въпросите, свързани с процеса на предоставяне на информация от страна на медицинските специалисти, като важен елемент от цялостния процес на информирано съгласие на пациента. Идентифицирани са факторите, възпрепятстващи ефективното протичане на процеса за получаване на информирано съгласие и са очертани насоки за тяхното преодоляване.

4. Научна активност

Кандидатката има 52 участия в български и международни научни форуми, от които 5 - в чужбина.

Научно-приложната дейност е добре изразена чрез участието ѝ в два Научно-изследователски проекти на Министерството на науката и образованието, финансирани по ОП "Развитие на човешките ресурси" на ЕС в областта на студентското обучение "Проект BG 051P0001 -3.3.07-0002", като академичен наставник на студенти от специалност "Медицинска сестра " и в " Проект -BG05M20P001-2.002-0001 на МОН Студентски практики - Фаза 1 по ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014 - 2020. За периода 2014-2017г. ас. Георгиева участва като академичен наставник на студенти от специалност "Медицинска сестра".

5. Авторство на трудовете

В повечето публикувани материали /71%/ ас. А. Георгиева има водещо присъствие, /самостоятелно участие или първи автор/.

6. Анализ и оценка на научните постижения на кандидата

В описателен план **приносите** могат да се представят както следва:

1. *Демонстрирани са добри познания при изследване на процеса на търсене и получаване на информирано съгласие от пациента в контекста на здравните грижи.*

Този раздел е значим в творчеството на ас. А. Георгиева и включва дисертационен труд и публикации с №№: А.1, Г.7.1, Г.8.2, Г.8.6, Г.8.8, Г.8.10, Г.8.11, Г.8.14, Г.8.16, Г.8.20, Г.8.21, Г.8.22, II.1, II.2, II.6, II.9, II.10, II.16, II.17, II.18, II.19 от списъка с научните трудове.

Разработките от тази група се базират на изследване на информираното съгласие и участието на медицинската сестра в него. Принос с научно-теоретичен характер е анализът

на действащото законодателство на Република България, въз основа на който е изведен извода, че в подзаконовата нормативна база, утвърждаваща медицинските стандарти по различни клинични дисциплини, липсва ясен подход при уреждане ролята на медицинската сестра в процеса на информиране на пациента. Очертана е необходимостта от правно уреждане на нейното участие в този процес. Авторката предлага конкретна информация, която медицинската сестра може да предоставя в границите на своите компетенции. Разгледани са и някои въпроси, свързани с различни аспекти на предоставяне на здравна информация на семейството и близките. Предложен е модел на технически фиш за информирано съгласие за венозна инжекция и е разработен „Алгоритъм за получаване на информирано съгласие от пациент“ за инвазивни сестрински интервенции.

Доказано е значението на екипния подход за оптимизиране на процеса на информирано съгласие и необходимостта от активно участие и партньорство между всички всички членове на екипа.

2. Важна тема в разработките на ас. Георгиева са дългосрочните грижи за възрастни и хора с увреждания" (В.3)

Систематизирани са основните предизвикателства и нерешени проблеми, свързани с организацията, финансирането и нормативната уредба на дългосрочните грижи осъществявани у нас на зависими възрастни и хора с увреждания. Приносен характер в теоретичен аспект имат проведените емпирични проучвания с пациенти, бъдещи медицински сестри и експерти, доказващи необходимостта от разкриването на Център за дългосрочни здравни грижи, в който медицинските сестри да извършват автономни дейности. На тази база са доразвити функциите и ролите на медицинската сестра в контекста на дългосрочните грижи. Направени са предложения за актуализация на учебната програма по специалност "Медицинска сестра за социални дейности". Подчертано е значението на екипния подход, в осъществяването на грижите, с акцент върху интеграцията на медицинските и социални грижи.

3. Широко са застъпени изследванията в областта на обучение на специалистите по здравни грижи /Г.8.1, Г.8.3, Г.8.4, Г.8.5, Г.8.7, Г.8.9, Г.8.12, Г.8.13, Г.8.19, Г.8.23, П.4, П.8, П.11, П.12, П.13, П.14, П.15, П.24, П.25, П.26, П.28, П.29/, насочени към подобряване качеството на медицинското образование. Проучена е професионалната компетентност на бъдещите медицински сестри за осъществяване на ефективна комуникация и необходимостта от нейното непрекъснато усъвършенстване чрез продължаващо обучение и проучване на нагласите на студентите за участие в общественостнозначима и хуманна дейност. Очертана е необходимостта от професионално усъвършенстване, което да се разглежда като съвместен ангажимент не само на самите

здравни професионалисти, Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и образователните институции, а и на работодателите, като част от политиката им за развитие на човешките ресурси. Доказана е необходимостта от формиране на критично мислене още в началните етапи на обучение на медицинските специалисти, за вземане на бързи и адекватни решения в нестандартни спешни и стресови ситуации

С теоретико-познавателен принос са проучванията на основните източници на стрес, проявите на стрес, както и ефективността на използваните от студентите стратегии за справяне със стреса.

Приноси в направлението на медицинското образование са учебниците и учебните помагала с конкретно планиране и с разнообразни материали за преподаването – казуси, примери, разработени еталони за самооценка и др.

4. *Организационни и управленски аспекти на здравните грижи* (№№ Г.8.15, Г.8.17, Г.8.18, Г.8.24, Г.8.25, П.3, П.5, П.7, П.20, П.21, П.22, П.23, П.27).

Принос с теоретико-познавателен характер е изследване на необходимостта от въвеждане на иновации в сестринската практика. Разгледана е същността на процеса, с оглед повишаване на качеството и ефективността на сестринските грижи, оптимизиране работата на самите сестри и повишаване на удовлетвореността на пациентите. Теоретико-познавателен принос имат и проучванията, свързани с управлението на текучеството, като една от важните функции на съвременните ръководители по здравни грижи. Изследвани са взаимовръзката и влиянието на професионалния стрес и лоялните взаимоотношения върху текучеството на медицинските сестри. Доказано е, че ръководители, които делегират правомощия за автономност в работата на сестрите и осигуряват възможност за участие при вземането на решения, ограничават текучеството не само в рамките на лечебното заведение, но и на изтичането на кадри в други лечебни заведения.

Към представените за рецензиране научни трудове могат да се предявят следните **препоръки и критични бележки**. Да се избягва повторението на цели пасажки в публикациите и да се ограничи техния брой, за сметка на по- задълбочен анализ и обхват на изследването.

7. Цитирания:

От Библиотеката на МУ-Варна са установени 4 цитирания в монографични трудове и 23 в не реферирани списания с научно рецензиране.

ПЕДАГОГИЧЕСКА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Ас. А. Георгиева има 12 г. преподавателски стаж в катедрата по „Здравни грижи”, ФОЗ, МУ- Варна /от 2007г. до момента, в това число като преподавател – от 2007г. до 2011 година и асистент – от 2011 до сега/.

сестринските грижи; сестрински грижи по домовете; при инфекциозно болни; при соматично болни; при хирургично болни; при деца и възрастни с увреждания; при родилки и новородени, при възрастни лица; при лица с очни, ушни и носогърлени заболявания.

По тези 9 дисциплини тя е участвала в разработването и актуализирането на съответните учебни програми.

Представената справка за учебната натовареност през последните пет години сочи висока заетост от 783 - 965 часа, включващи упражнения, учебна практика и преддипломен стаж.

Работата на кандидата по подготовка на учебни пособия е достатъчна за кандидатстваната длъжност – 2 учебника и 2 учебни ръководства в съавторство.

Лични впечатления

Нямам лични впечатления от ас. А.Георгиева, нито участие в съвместни проекти и публикации.

Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Приложената електронна справка показва, че асистент А.Георгиева покрива изискуемите наукометрични показатели на Приложение 3 от Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Варна и отговаря на условията и реда за заемане на длъжността «доцент», според ЗРАСРБ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Вземайки предвид дългогодишния опит на кандидата при обучението на студенти и стойността на научните му постижения в областта на сестринските здравни грижи, давам своя положителен вот и препоръчвам на членовете на почитаемото Научно жури да изберат Ас. Анна Петрова Георгиева, дузг на академичната длъжност „доцент” по професионално Направление 7.4 „Обществено здраве” и научна специалност „Управление на здравните грижи” за нуждите на Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи, МУ- Варна.

20.09.2019 г.

Проф. д-р Е.Шипковенска, дм